

Intervju: Jelena Jelača, slikarka

Nacionalizam je uništio sve tekovine 20. veka

Razgovarao: [Predrag M. Azdejković](#)

Veličina slova: - +

Photo: LA

Ja sam nekada živela u zemlji koja je bila otvorena i napredna. Nacionalizam je uništio i nju a i sve ostale tekovine 20 veka. U međuvremenu su deca loših đaka, ratnih zločinaca i profitera stasala dovoljno da dohvate kuke i motike i svoj uzavreli neartikulisani testosteron usmere protiv onih koji im objektivno ne predstavljaju bilo kakvu pretnju. Kada će Srbija biti slobodno mesto? Onda kada svako bude radio svoj posao. Ja sam se ozbiljno i predano bavila tom problematikom i došla do jednog datuma. To će biti 3614., mislim negde u aprilu

Prošle nedelje u Galeriji Doma omladine Beograda završena je izložba Jelene Jelače *Dnevnik kretanja*. Pažnju medija skrenula je krađa slike Goga Joga, koja je nestala 15. oktobra. Sliku je anonimni pozajmljivač na svu sreću posle nekoliko dana vratio.

Dnevnik kretanja nastaje od 2003. godine i predstavlja hroniku tog perioda, subjektivan doživljaj ključnih trenutaka. To su kadrovi iz života umetnice i njenih prijatelja prenetih akrilom i uljem na platno. Perspektiva na slikama sugerije

otvaranje prostora i intime ka posmatraču, čineći istovremeno dokument ali i ličnu ispovest. Iako zabavljeni svojim aktivnostima i nesvesni da postaju deo slike, akteri kao da poziraju u zaustavljenom trenutku. Svaku sliku pratila su tekstualna objašnjenja koja su postavci davali dodatnu draž.

Jelena Jelača je rođena, živi i slika u Beogradu. Fakultet likovnih umetnosti u Beogradu upisuje 1993. Diplomira 1998. godine u klasi profesora Radomira Reljića. Iste godine upisuje postdiplomske studije iz oblasti proširenih medija pod mentorstvom profesora Dragana Jovanovića. Magistrira 2000. godine, a iste godine postaje član ULUS-a.

Photo: LA

Na kolektivnim izložbama učestvuje od 1994. Jelena voli da slika svoje prijatelje, Meksiko, džez muzičare, sebe, svoje doživljaje, pogled sa svoje terase, clubbing... postapokaliptično floralne vizije osvežavajućih koktela... voli da oslikava ramove za ogledala... voli i da vaja, a ni animacija joj nije strana. U

izdanju Bookinga nedavno se pojavila i agenda za 2010. godinu sa njenim slikama, koje mogu biti divan novogodišnji poklon.

*** Jesi li zadovoljna kako je prošla izložba *Dnevnik kretanja* u Domu omladine?**

Kao što je verovatno poznato, bilo je dosta uzbudljivo. Priličan broj ljudi je video izložbu i reakcije su vrlo pozitivne. Posebno mi je zanimljivo bilo koliko je dobro publika reagovala na tekstualna objašnjenja pored slika. Ostvarila sam i kontakte koji mi mogu značiti u budućnosti.

*** Dok sam gledao slike, u pozadini mi je samo falila pesma "u svetu postoji jedno carstvo, u njemu caruje drugarstvo". Koliko te tvoji prijatelji inspirišu na rad?**

Rekla bih da je odgovor na to pitanje očigledan. Oni sa kojima najviše vremena provodim najčešći su akteri mojih slika. Međutim, ja ne slikam samo prijatelje. Često se na slikama pojavljuju i epizodne uloge, statisti, razni prolaznici i poznanici. Ovo nije prva serija slika posvećena ljudima iz mog okruženja. Tokom studiranja i nešto posle, naslikala sam sedamdesetak portreta velikog formata a imala sam i nekoliko izložbi portreta koji su uglavnom predstavljali moje prijatelje. To nikada nisu obični portreti. Svaki od njih nosi neku priču.

Čini mi se da svaki umetnik tražeći inspiraciju osvrće oko sebe i promišlja stvari i pojave koje ga okružuju. Naravno, izbor tema je individualan. Moj je bio da doslovno beležim ono što se događalo meni i drugim ljudima, zadržavajući pri tom pravo na subjektivnost.

*** Jedna slika je ukradena, ali na kraju ipak vraćena. Da li ti je imponovalo što je neko ukrao tvoju sliku, jer ipak se samo slike velikih majstora krađu?**

Svi mi govore kako bi trebalo da mi imponuje. S druge strane, nedopustiv je nemar sa kojim se državne institucije odnose prema umetnosti. Kako je moguće da tri sata niko ne čuva galeriju? Mislim da sam odlično prošla. Za to vreme mogli su celu postavku da iznesu.

*** Koliko je teško biti umetnik u Srbiji danas?**

Teško je i prilično neisplativo. Moguće je ako imate bogatog supružnika ili roditelje pune razumevanja za vaš tanani senzibilitet. Ovde za početak ne postoje kulturna politika ni zakoni koji bi stimulisali potražnju za umetničkim delima, na taj način što bi za one koji ulažu u umetničke projekte i dela postojale poreske olakšice. Oni kojima se umetnost isplati uglavnom se njome više ni ne bave, već su se infiltrirali u razne marketinške agencije. Ili su već odavno svoj hleb našli van Srbije.

* Koliko je teško biti žena u svetu umetnosti?

Čini mi se da su žene i muškarci u Srbiji bar po tom pitanju ravnopravni. Možda grešim, ali mislim da smo podjednako skrajnuti.

* Zašto Meksiko?

Meksiko je nastao iz eskapističkih pobuda, nakon 2000. kada su strasti vezane za političke prevrate ali i nade splasnule. Život nije postao bajka, pa sam tu bajku morala da domaštam. Zbog svega onoga što u popularnoj kulturi budi pomisao na Meksiko - zbog hrane, vrućine, boja, temperamenta ljudi, lepote građevina, sieste, fieste, marijačija, Fride... To su najfrekventniji klišeji, lako svarljivi, gotovi stereotipi, spakovani u mešavinu fikcionalnog i faktičkog. Naravno, svesna sam da je stvarni Meksiko daleko od ovog mog, ljudi su siromašni, stopa kriminala je visoka, ali je geografski dovoljno daleko da o njemu može da se mašta.

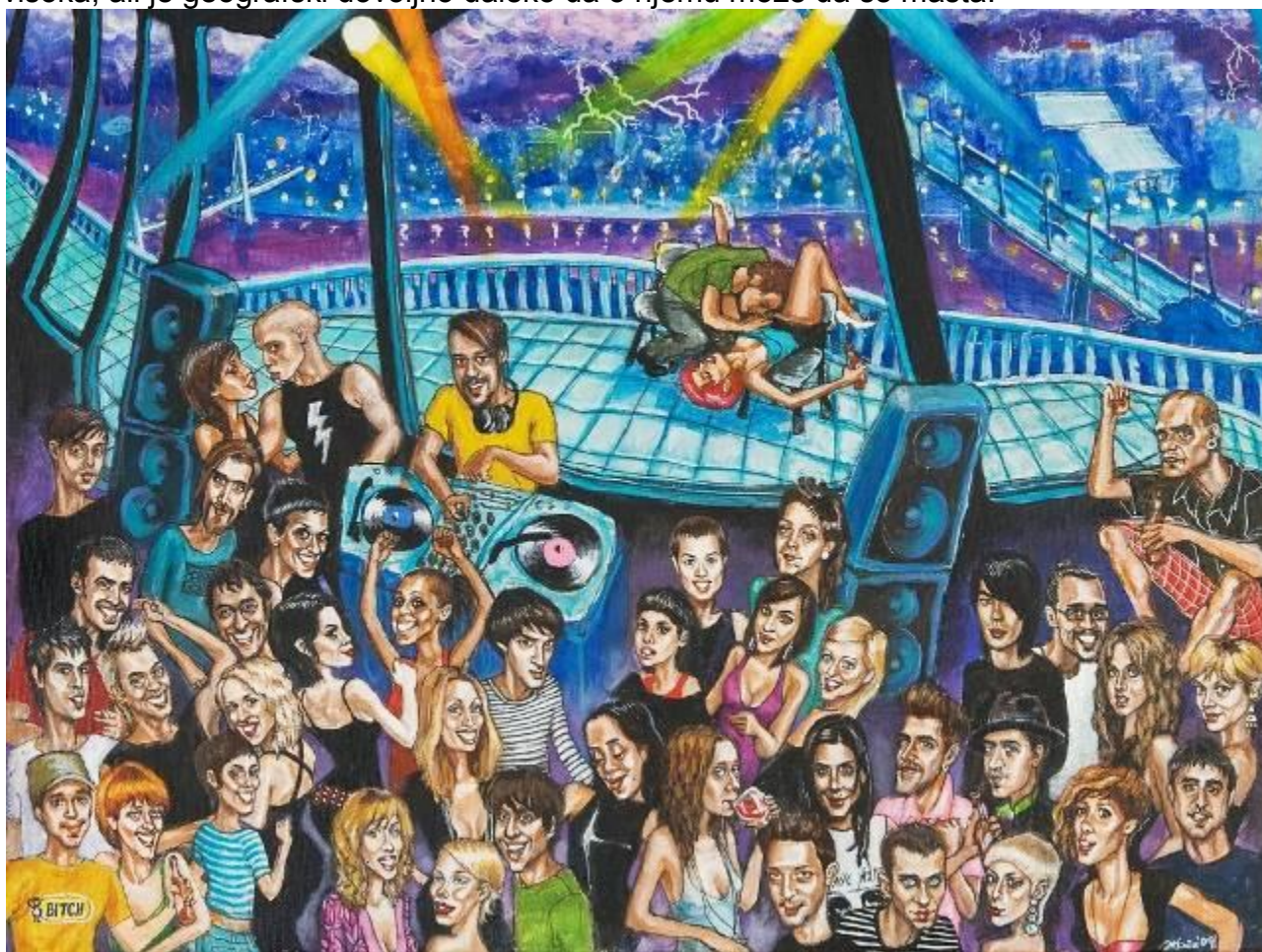

Photo: LA

* Dok sam gledao tvoj web site imao sam utisak da si veoma vredna umetnica, koja je jako puno radila i stvarala. Kako izgleda proces stvaranja jedne slike i koliko vremena iziskuje?

Ja jesam bazično slikarka, ali sam se takođe bavila i animacijom, vajanjem, fotografijom, make up-om. Što se slikanja tiče, početak procesa rada zavisi od toga kojom se temom bavim. Svaka slika je priča za sebe. Krećem uglavnom sa studijama karaktera likova koje planiram da slikam. To su crteži koje kasnije koristim kao smernice. Kada postavljam sliku, prvo zamislim ugao posmatranja koji najviše otvara pogled posmatraču, pa ako to nije dovoljno, pomeram, izmestim zidove koji predstavljaju prepreku tom pogledu. Tretiram ih kao da su od neke meke mase, sira ili tako nečeg. Zatim rasporedim aktere na njihove pozicije, spontano, kako me ponese trenutak. Često se desi i da se naknadno predomislim, pa ih premestim. Atmosferu kreiram pravilnim kombinovanjem boja, igrajući se svetlom i senkama. Uvek se trudim da ta atmosfera bude topla i udobna, mada je poenta da kod sebe dok slikam izazovem autentični čulni doživljaj, jer kako slika utiče na mene dok je radim, tako će uticati i na posmatrača. Što se uloženog vremena tiče, svaka slika je drugačija. Neke su nastale za par dana, a neke su mi uzele i više meseci do godinu dana.

*** Kad bi mogla da biraš, čiju i koju sliku bi želela da imaš na svom zidu i zašto?**

Hm... dugo nisam o tome razmišljala. Možda zato jer nemam dovoljno prostora ni za svoje slike. Ipak, ako moram da biram, volela bih [Banksyev](#) rad na zidu. Ili [Bluov](#). [Schieleov](#) gvaš nikada ne bih odbila, a rado bih posedovala i skulpturu [Ane Bešlić](#).

Photo: LA

*** Do sada si više puta pomagala i podržavala akcije beogradskih LGBT grupa, izlagala si na Queer Beograd festivalu, učestvovala u humanitarnoj akciji Queeria centra za decu Svratišta... Kako ti vidiš situaciju kada su u pitanju LGBT prava u Srbiji i kada će Srbija postati slobodno mesto i za ljude koji su drugačiji?**

Smatram da je dužnost svake civilizovane osobe da podrži sve ugrožene grupacije u društvu, dok god postoje oni koji te grupacije ugrožavaju.

Ja sam nekada živela u zemlji koja je bila otvorena i napredna. Nacionalizam je uništio i nju a i sve ostale tekovine 20 veka. U međuvremenu su deca loših đaka, ratnih zločinaca i profitera stasala dovoljno da dohvate kuke i motike i svoj uzavreli neartikulisani testosteron usmere protiv onih koji im objektivno ne predstavljaju bilo kakvu pretnju. Kada će Srbija biti slobodno mesto? Onda kada svako bude radio svoj posao. Ja sam se ozbiljno i predano bavila tom problematikom i došla do jednog datuma. To će biti 3614., mislim negde u aprilu.

*** Posle izložbe u Domu omladine Jelena Jelača priprema šta?**

Ne smem da govorim o planovima, ali mogu o onome što je već zakazano. U subotu, 7. novembra u okviru dešavanja posvećenog stripu pod nazivom GRRR! u Elektrici u Pančevu izložiću izbor iz *Dnevnika kretanja*. Svi ste pozvani.